

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi polttoaineverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi polttoaineverosta annetun lain liitteenä olevaa verotaulukkoa. Arvonlisäverojärjestelmän johdosta dieselöljystä kannettava arvonlisävero tulee liikenteenharjoittajalle vähennyskelpoiseksi toisin kuin nykyinen liikevaihtovero. Veron määrä on noin 55 penniä litralta. Dieselöljyn polttoaine-vero ehdotetaan korotettavaksi vuoden 1993 tasosta 55 pennillä litralta valtiontaloudellisista syistä. Tarkoituksena on kompensoida arvon-

lisäjärjestelmästä johtuva verovähennys ja ottaa huomioon bensiinin hinnassa viime vuosina toteutetut, dieselöljyä suuremmat polttoaine-
veron korotukset.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti arvonlisäverojärjestelmän kanssa.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Liikevaihto- ja arvonlisäverojärjestelmät

Liikevaihtoverotuksesta Suomessa säädetään liikevaihtoverolaissa (559/91). Liikevaihtovero on tavarakeskeistä. Veroa suoritetaan liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavaroiden ja eräiden, lähinnä tavaroihin liittyvien palvelujen myynnistä sekä tavarahan-
tatuonnista. Sekä yksityiseen kulutukseen tarkoitettut että yritystoiminnan käyttämät palvelut ovat useimmiten verotuksen ulkopuolella.

Tavaroiden verollisuus on toteutettu yleisenä. Vain laissa nimenomaisesti luetellut tavarat ovat verottomia. Sitä vastoin ainoastaan liikevaihtoverolaissa nimenomaisesti luetellut, lähinnä tavaroihin liittyvät palvelut ovat verollisia. Niihin kuuluvat tavaraan kohdistuvat valmistus-, kunnostus-, asentamis- ja eräät muut toiminnot. Henkilö- ja tavarakuljetuspalvelut ovat liikevaihtoverotuksen ulkopuolella.

Koska henkilö- tai tavarakuljetuspalveluja tarjoava yritys ei ole liikevaihtoverollinen, se ei

voi tehdä ostovähennystä käyttämänsä polttoaineen osalta. Polttoaineen hintaan sisältyy siten 22 % suuruinen liikevaihtovero, joka nykyisestä dieselöljyn hinnasta laskettuna on noin 55 penniä litralta.

Hallitus on 7 päivänä kesäkuuta 1993 antanut Eduskunnalle esityksen arvonlisäverolaiksi (HE 88/1993 vp). Laajapohjaisessa arvonlisäverojärjestelmässä vero kohdistuisi periaatteessa kaikkiin liiketoiminnan muodossa myytäviin tavaroihin ja palveluihin. Verottomia olisivat ainoastaan palvelut, jotka nimenomaisesti säädetään verotuksen ulkopuolelle. Sellaisia olisivat esityksen mukaan terveyden- ja sairaanhoidon, sosiaalihuolto, koulutus, eräät tekijänoikeuksien luovutukset, rahoitus- ja vakuutuspalvelut sekä arpajaiset ja rahapelit. Näitä lukuun ottamatta kaikki muut palvelut kuuluisivat ehdotettuun laajaan veropohjaan. Arvonlisäverotus koskisi siten myös henkilö- ja tavarankuljetuspalveluja.

Arvonlisäverojärjestelmässä tuotantopanoksiin sisältyvät veronvähennysoikeudet ovat mahdollisimman laajat. Pääsääntöisesti kaikki

arvonlisäverollista liiketoimintaa varten verolisina hankitut tuotantopanokset olisivat vähennyskelpoisia. Tämä merkitsisi luopumista nykyisistä, muun muassa liikennepolttonesteitä koskevista rajoituksista. Kuljetuspalveluja tarjoavan yrityksen polttoainekustannukset supistuisivat siten nykytasostaan arvonlisäveron määrällä.

1.2. Polttoaineverotus

Polttoaineverosta annetun lain (948/82) mukaan dieselöljystä kannetaan polttoaineveroa. Liikennepolttonesteiden polttoainevero koostuu fiskaalisesta perusverosta ja lähinnä ympäristöpoliittisiin näkökohtiin perustuvasta lisäverosta. Dieselöljyn perusvero on ollut tammi-kuun 1 päivän ja kesäkuun 30 päivän 1993 välisenä aikana 87 penniä litralta. Vuoden 1993 heinäkuun alusta sovelletaan dieselöljyn osalta polttoaineveron ympäristöpoliittista porrastusta siten, että enintään 0,005 % rikkiä sisältävän dieselöljyn, niin sanotun rikittömän laadun lisävero on 15 penniä litralta alhaisempi kuin muun dieselöljyn, niin sanotun peruslaadun lisävero. Lisäveron määrät ovat 27 penniä ja 12 penniä litralta, jolloin peruslaadun kokonaisvero on 114 penniä ja rikittömän laadun kokonaisvero 99 penniä litralta. Veroperusteet ovat väliaikaisesti voimassa vuoden 1993 loppuun.

Kesäkuun 7 päivänä 1993 on annettu hallituksen esitys polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta (HE 89/1993 vp). Esityksessä ehdotetaan ympäristöpoliittisin perustein, että verotus kohdistettaisiin energian tuotantopanoksiin niiden energia- ja hiilisisällön perusteella siten, että veron kokonaistuotosta noin 60 % kertyy hiilipitoisuuden perusteella ja noin 40 % energiasisällön perusteella. Vero on määritelty tuotekohtaisesti hiili- ja energiasisällön mukaisesti.

Liikennepolttonesteiden osalta ehdotettiin, että nykyisestä polttoaineverosta erotettaisiin ympäristöpoliittinen komponentti eli lisävero, joka laskettaisiin hiili- ja energiasisällön perusteella. Dieselöljyn osalta lisävero olisi 7,8 penniä litralta. Voimassa olevat lisäverot, 27 penniä ja 12 penniä litralta siirrettäisiin perusveroon, jonka puitteissa toteutettaisiin rikittömän laadun veroetu. Peruslaadun perusveroksi on ehdotettu 110 penniä litralta ja rikittömän laadun perusveroksi 95 penniä litralta.

Hallituksen esityksen mukaan polttoaineve-

ron kokonaismääriä korotettaisiin jonkun verran. Dieselöljyn peruslaadun vero nousisi 117,8 penniin ja rikittömän laadun vero 102,8 penniin litralta.

Liikennepolttonesteiden polttoaineveroa on viime vuosina korotettu eri tavoin. Bensiinin polttoaineveroa korotettiin vuoden 1991 alusta 30 pennillä litralta, vuoden 1992 elokuun alusta keskimäärin noin 25 pennillä ja vuoden 1993 alusta keskimäärin noin 47 pennillä litralta. Dieselöljyn polttoaineveroa on korotettu vasta vuoden 1993 alusta, jolloin korotus on 10 penniä litralta. Korotukset ovat myös vaikuttaneet liikevaihtoveroon, jota kannetaan polttoaineveron sisältävästä hinnasta.

Vuoden 1990 toukokuusta vuoden 1993 toukokuuhun on lyijyllisen bensiinin kokonaisverorasitus siten kasvanut 157 penniä litralta, eli 69 %, lyijyttömän bensiinin verorasitus 133 penniä litralta, eli myös 69 %, kun taas dieselöljyn verorasitus on kasvanut vain 24 penniä, eli 16 %.

2. Ehdotetut muutokset

Valtiontaloudellisista syistä ja tarkoituksena kompensoida arvonlisäverojärjestelmään liittyvä ostovähennys sekä ottaa huomioon bensiinin polttoaineveron korotukset ehdotetaan, että dieselöljyn polttoaineveron perusveroa korotetaan arvonlisäveroa vastaavalla määrällä eli nykyisestä tasosta 55 pennillä litralta.

Ehdotetun muutoksen aiheuttama polttoaineveron rakenne riippuu siitä, hyväksyykö eduskunta hallituksen edellä mainitun esityksen polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta. Mikäli sitä ei hyväksytä, olisi dieselöljyn perusvero 132 penniä litralta sekä lisävero 27 penniä litralta. Peruslaadun kokonaisvero olisi siten 159 penniä. Rikittömän laadun perusvero olisi 132 penniä, lisävero 12 penniä ja kokonaisvero 144 penniä litralta.

Mikäli viimeksi mainittu hallituksen esitys hyväksytään, olisi peruslaadun perusvero nyt ehdotetun muutoksen jälkeen 165 penniä ja rikittömän laadun perusvero 150 penniä litralta. Lisävero säilyisi 7,8 penniä litralta. Peruslaadun kokonaisvero olisi siten 172,8 penniä ja rikittömän laadun kokonaisvero 157,8 penniä litralta.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Vaikutus valtion verotuloihin sekä kustannus- ja verorasitukseen

Dieselöljyn vuotuinen kulutus on noin 1 690 000 kuutiometriä, josta arviolta noin 85 % kulutetaan ammattimaisessa ja 15 % yksityisessä liikenteessä.

Ammattimaisen liikenteen osalta nyt ehdotettu polttoaineveron korotus vastaa arvonlisäverojärjestelmän mukaista ostovähennystä, eikä muutoksella siltä osin ole vaikutusta valtion tuloihin eikä nykyiseen kustannus- ja verorasitukseen. Muutos kuitenkin estäisi noin 800 miljoonan markan suuruisen vuotuisen valtion verotulojen ja ammattimaisen liikenteen verorasituksen pienenemisen.

Yksityiskäyttöön rekisteröityjen dieselajoneuvojen osalta verorasitus nousisi. Yksityisautoilijoilla ei olisi mahdollisuutta tehdä ostovähennystä dieselöljyn hintaan sisältyvästä arvonlisäverosta. Arvonlisävero lasketaan polttoaineverollisesta hinnasta, joten ehdotuksen aiheuttama kokonaisveronkorotus olisi 67 penniä litralta.

Yksityisautojen kuluttaman dieselöljyn määrä on arviolta noin 235 500 kuutiometriä, mistä määrästä laskettu korotettu polttoainevero ja arvonlisävero olisivat noin 160 miljoonaa markkaa.

Yksityisiä dieselajoneuvoja on Autorekisterikeskuksen arvion mukaan noin 140 000, joten

autokohtainen, vuotuinen lisäverorasitus olisi keskimäärin noin 1 140 markkaa.

3.2. Hintavaikutukset

Dieselöljyn keskimääräinen, verollinen hinta pääkaupunkiseudulla oli toukokuussa 1993 318 penniä ja veroton hinta 144 penniä litralta. Korotettu polttoainevero sekä siitä laskettava arvonlisävero aiheuttaisivat arviolta noin 67 pennin hinnankorotuksen litralta edellyttäen, että markkamääräinen jakelupalkkio säilyy entisenä. Dieselöljyn hinta olisi muutoksen jälkeen noin 385 penniä litralta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy hallituksen esitykseen arvonlisäverolaiksi ja olisi käsiteltävä sen yhteydessä.

Esityksen mukaiseen polttoaineveron rakenteeseen vaikuttaa myös edellä mainittu hallituksen esitys polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta. Vaikutusta on selostettu edellä jaksossa 2.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanaikaisesti arvonlisäverolain voimaantulon kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**polttoaineverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan polttoaineverosta 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun lain (948/82) liitteenä olevaa verotaulukkoa, sellaisena kuin se on kysymyksessä olevalta kohdalta 8 päivänä heinäkuuta 1992 annetussa laissa (625/92), seuraavasti:

VEROTAULUKKO

Tullitariffin nimike	Tuote	Tuote- ryhmä	Perus- vero	Lisä- vero
27.10:stä	Dieselöljy — peruslaatu — rikitön laatu	6.	132,0 p/l 132,0 p/l	27 p/l 12 p/l

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1994.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

VEROTAULUKKO 1

HE 89/93 vp.
mukainen veroEhdotettu muutos
hallituksen esitykseen
(HE 89/93 vp.)

Tullitariffin nimike	Tuote	Tuote- ryhmä	Perus- vero	Lisä- vero	Perus- vero	Lisä- vero
27.10:stä	Dieselöljy					
	— peruslaatu	9.	110 p/l	7,8 p/l	165,0 p/l	7,8 p/l
	— rikitön laatu	10.	95 p/l	7,8 p/l	150,0 p/l	7,8 p/l

VEROTAULUKKO 2

Muutettava laki
(625/92)Ehdotettu muutos
lakiin (625/92)

Tullitariffin i tullitariffen	Tuote	Tuote- grupp	Perus- vero	Lisä- vero	Perus- vero	Lisä- vero
27.10:stä	Dieselöljy	6.				
	— peruslaatu		77 p/l	27 p/l	132,0 p/l	27 p/l
	— rikitön laatu		77 p/l	27 p/l	132,0 p/l	12 p/l

